

I-1.

mān aba-m kǎštā-bi-jǎ? zaxar, a nim-ǎj-lü²-pi-jǎ? stěpanič, a ija-m afanasija, nim-ǎj-lü²-pi-jǎ? antonovna, a familija dī-zey i-bi andžigatova. es-seŋ-dǎ i-bi o²b, šide, nagur, te²dǎ, sumna .... seǰ²bü, šin-te²dǎ, amitun. vosem. urgo kǎštā-bi-jǎ? lena. a ni-ba² kǎštā-bi-jǎ? d’oma, dī-gǎt-tǎ māna kǎštā-bi-jǎ? klavd’ija. mān šestra-m kǎštā-bi-jǎ? nadja. dī-gǎt-tǎ i-bi aprosja, dī-gǎt-tǎ i-bi vjera, dī-gǎt-tǎ maña i-bi. dī-gǎt-tǎ ni šo-bi, kǎštā-bi-jǎ? maksim. oñi² ni kü-le-m-bi. māna iššo naga i-bi. a ko²bdo kü-le-m-bi. o²b, šide, nagur, te²dǎ, muk-tu², seǰ²bü, šin-te²dǎ, amitun, be²n, be²-oñi², be²-šide, be²-nagur .... urgo ko²bdo kü-le-m-bi. be²-nagur kǎ i-bi dī-nǎ. a aprosja-m kut-pi. dī-n tibi kut-pi dī-m. nadja kü-le-m-bi, sumna kǎ kal-la² tūr-bi-jǎ? a mi² šide-gǎn mǎ²-lu²-pi-ba², klavd’ija i maksim.

I-2.

ikkǎ pǎ kal-la² tūr-bi-jǎ? i jil (bar) ĩmbi-dǎ ej tĩmne-jǎ? dī-zey (bar) ikkǎ ine-zey-dǎ i tũžoj-ǎjǎ? ikkǎ. i ular ikkǎ, kuriz-ǎjǎ? ikkǎ, uja-m am-na²-pi-jǎ? ikkǎ (bar). sũit (bar) ikkǎ. nu-zay (bar) amno-la²-pi-jǎ? kudaj-dǎ [p]a-bi-jǎ? pa-zǎ², dī-gǎt-tǎ pi-gǎ? [p]a-bi-jǎ? dī-gǎt-tǎ sazǎn-zǎbi [p]a-bi-jǎ? baza-j kudaj [p]a-bi-jǎ? i nu-ldǎ-bi-jǎ? (bar). dī-zey dī-nǎ (bar) svečka-jǎ? nu-ldǎ-bi-jǎ? nen-dǎ-bi-jǎ? nu-zay (bar) mĩm-bi-jǎ? tĩje-gǎn dī-gǎt-tǎ šĩššǎge i-bi, tak šo-lu²-jǎ? dǎ-bǎr (bar). dī-gǎn stara

I-1.

Az apámat Zaharnak hívták, (apai ne-vén) Szyepanicsnak szólították, anyám pedig Afanaszija, Antonovnáának szólították, a családnevük pedig Andzsigatov volt. Gyerekük volt egy, kettő, három, négy, öt ... hét, nyolc, kilenc. Nyolc. A nagyot Lénának hívták. A fiúnkat pedig Gyomának hívták. Azután engem Klavdijának hívtak. A nővéremet Nágyának hívták. Azután volt Aprozja, azután volt Vera, azután én voltam. Azután fiú jött, Makszimnak hívták. Egy fiú meghalt. Én még nem voltam. De (egy) lány is meghalt. Egy, kettő, három, négy, hat, hét, kilenc, tíz, tizenegy, tizenkettő, tizenhárom ... nagy lány halt meg. Tizenhárom éve volt neki. Aprozját pedig megölték. A saját férje ölte meg őt. Nágya (is) meghalt, öt év telt el (azóta). (Végül) pedig csak mi ketten maradtunk, Klavdija és Makszim.

I-2.

Sok év elment, és az emberek (bizony) semmit sem tudnak. Nekik (bizony) sok lovuk (van) és sok tehenük (van). Birka is sok (van), tyúkok (vannak) sokan, húst esznek, sokat (bizony). Tej (bizony) sok van. A tatárok így éltek. Istent csináltak fából, azután kőből csinálták, azután papírból (is) csinálták. Vashól való Istent csináltak, és felállították (bizony). Ők (ott) neki gyertyákat állítottak, (és) meggyújtották (azokat). A tatárok (bizony) elmentek (onnan). A tajgában azután hideg lett, így ők idejöttek (bizony).

stojbe amno-bi-jə?, *dī-gət-tə ku-bi-jə?*,
dī-gən bü ej kăn-də-lja. dī-gət-tə dī-gən
nu-ldə-la²-po-jə? (bar) *ma²-se?*, *ī dō-*
gən amno-la²-pi-jə?. *dī-zeŋ* (bar) *mīm-*
bi-jə?. *a²dī-t* (bar) *tādām i-bi. oñi² kan-*
də-ga, dīrə (bar) *kan-də-ga-jə?*, *kak*
na²b-əjə?. *tīje-nə kam-bi-jə?*. *oñi² ej*
kal-lja, a ikkə kal-lja-jə?. *dī-zeŋ* (bar)
tīje-gə² šonə-ga-jə?, *oñi², šide, nagur,*
te²də, sumna, muktu². oñi² oñi²-šə? ...
šo-na²-po-jə?. *baštap dī-gən nu-bi-jə?*
ilbina-n to-ndə. dī-gət-tə dī bü ku-bi-jə?
ej kăn-zə-lja. dī-zeŋ dī-gən ma²-jə? *nu-*
ldə-bi-jə?. *ī dī-bər amno-žət-tə šo-bi-*
jə?, *kamən šiššəge mo-lja-m-bi. dī-zeŋ*
(bar) šo-bi-jə? *ilbin-də amno-la²-pi-jə?*.
dī-gət-tə dō-bər šo-bi-jə?, *bü ku-bi-jə?*.
dī ej kăn-na. dō-bər šonə-ga-jə? *amno-*
žət-tə, kamən šiššəge mo-la-ləj. dī-zeŋ ej
ma²-la-m-bi. dī-gət-tə kan-də-ga-jə? *tīje-*
nə. vezd'e bar tū-gən mī-m-bi-jə?. *fe-*
lam-də kam-bi-jə?. *də jil šo-bi-jə?* *mi²-*
ñi-be?. *bos-tə koŋ nu-ldə-la²-po-jə?*. *dī-*
zeŋ tīmne-jə? *sazən paŋ-žət-tə, a mi² ej*
tīmne-ba?. *dī-zeŋ* (bar) *bos-tə koŋ-zaŋ-*
də nu-bi-jə?. *tūj mi² (bar) kazak šekkə*
tābaktər-la²-po-ba?. *dī-ze-n šekkə-t tūš-*
šə-le²-pö-be?. *mi² (bar) stara kladbišša i-*
bi dī-gən, ikkə kros pa-jə? *mu-ldə-la²-po-*
jə? *dī-gən. a tūj oñi²-də naga. ĩmbi-də dī-*
gən naga. tūj dī-gən šušilka mu-la²-po. tūj
mi² to²bdə kladbišše. dī-gən ikkə kros pa-
jə? *mu-ga-jə?* *tože.*

I-3.

ikkə pé kal-la? *tūr-bi-jə?*. *šo-bi-jə?* *kō-*
mü-[jə?], sīri-jə? *šo-bi-jə?*. *a jil ugandə*
pim-ñe-jə?. *bar nu²mə-lu²-pi-jə?* *tīje-*
nə, ugandə pim-bi-jə?. *a kamən šo-lu-*
jə? *ma²-nə, dī-zeŋ* (bar) *šo-bi-jə?*, *sīri*

Ott a régi táborhelyen éltek, ahol meg-
 haltak, ott a víz (soha) nem fagy be.
 Azután itt állították fel (bizony) a jurta-
 kat, és itt éltek. Ők (bizony) mindenfelé
 jártak. Az út (bizony) keskeny volt. Egy
 megy, úgy mentek (bizony), mint a libák.
 A tajgába mentek. Egy nem megy, ha-
 nem sokan mennek. Ők (bizony) a taj-
 gából jönnek, egy kettő, három, négy,
 öt, hat. Egyik a másikkal (a másik után)
 jönnek. Először az Ilbina mellett álltak
 meg. Azután ezt a vizet megtalálták. Ez
 nem fagy be. Ők ide jurtaikat állították.
 És ide jönnek (majd) élni, amikor hideg
 lesz. Ők (bizony) az Ilbinához jöttek
 (előbb) élni. Azután átjöttek ide, (ahol)
 vizet találtak. Ez (soha) nem fagy be.
 Ide fognak átköltözni akkor, amikor
 hideg lesz. Ők nem maradtak (itt) meg.
 Azután a tajgába járogattak. Mindenfe-
 lé, mindenféle földön jártak. A Szaján-
 hegységbe is elmentek. Azok az emberek
 jöttek el hozzánk. Saját vezetőt állítot-
 tak. Ők tudnak papírra írni, mi pedig
 nem tudunk. Ők (bizony) saját vezetőket
 állítottak. Most mi (bizony) az orosz
 nyelvet beszéljük. Az ő nyelvüket tanul-
 gatjuk. Nekünk (bizony) a régi temetőnk
 volt ott, sok keresztfa áll ott. De most
 (már) egyetlen egy sincs (ott). Semmi
 sincs (már) ott. Most egy szarítópajta
 áll ott. Most nekünk új temetőnk van.
 Ott szintén sok keresztfa áll.

I-3.

Sok év ment el. Jöttek a vörösök, fehérek
 jöttek. Az emberek pedig nagyon félnek.
 Mind elfutottak a tajgába, nagyon fél-
 tek. De amikor hazajöttek, (bizony) azok
 jöttek, a fehérek. A mi embereink (bi-